

Mededeling aan het AB

Van	Dagelijks Bestuur	ID-nummer	UNITFPC-60787902-107
Portefeuillehouder	M. Bouts		
Onderwerp	Uitgangspunten Meerjarenraming 2020-2029 en Begroting 2020		
Agendapuntnr.	4.1	Datum	19 december 2018

Samenvatting

Het Dagelijks Bestuur heeft in haar vergadering van 5-12-2018 ingestemd met het hanteren van de in de bijlage vermelde uitgangspunten bij het opstellen van de Meerjarenraming 2020-2024-2029 resp. de Begroting 2020.

Deze uitgangspunten worden bij deze ter kennisgeving aangeboden aan het Algemeen Bestuur.

Toelichting

In de bijlage met de uitgangspunten voor de nieuwe meerjarenraming, is rekening gehouden met de opdrachtbrief van Waterschap Limburg (WL) van 4-10-2018. De in de opdrachtbrief aangegeven speerpunten en doelen komen als volgt terug bij de geformuleerde uitgangspunten:

- Speerpunt Energie en Grondstoffen met de doelen Energieneutraal en Grondstoffenhergebruik; komen terug bij
 - o thema Energieneutraal werken
 - o thema Hergebruik van grondstoffen
- Speerpunt klimaatbestendig met de doelen Effluentgebruik/droogtebestrijding en Klimaatneutraal; komt terug bij:
 - o thema Klimaatbestendig
- Voorrang geven aan doel Medicijnrestenverwijdering komt terug bij:
 - o Thema Kwaliteitsdoelstelling zuiveren

Het verzoek om overkoepelend aan de doelen in onze plannen duurzaamheid en innovatie een prominente rol te geven komt terug bij:

- thema Ontwikkelen en toepassen van innovaties
- strategisch doel Vergroten duurzaamheid

De in de bijlage bij de opdrachtbrief genoemde streefbeelden "Transitie infra", "Co-creatie" en "IT en Big data" zijn meegenomen en zijn terug te vinden bij:

- thema Kostenontwikkeling WBL
- thema Samenwerking in de gouden driehoek
- KSF Bedrijfsmiddelen

Zie verder de bijlage.

Beoogd effect in relatie tot strategische doelen en toekomstvisie 2030

De in de bijlage aangegeven uitgangspunten zijn bepalend voor de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan het beleid en zijn tevens bepalend voor de ontwikkeling van de kosten en opbrengsten van het Waterschapsbedrijf Limburg (WBL) en dientengevolge ook voor de jaarlijkse bijdrage van het Waterschap Limburg.

De geformuleerde uitgangspunten passen bij een uitwerking van de middenvariant die overeenkomstig de opdrachtbrief van WL resulteert in een structurele verhoging van de bijdrage aan Waterschapsbedrijf Limburg met 2% per 2020, exclusief autonome prijsontwikkeling.

Een uitwerking van de maximumvariant volgt in 2019.

Risico's

N.v.t.

Financiële consequenties

De financiële gevolgen zullen worden doorvertaald in de MJR 2020-2024-2029 en Werkbegroting 2020.

Communicatie

N.v.t.

Ondernemingsraad

N.v.t.

Evaluatie en borging

N.v.t.

Uitgangspunten voor de Meerjarenraming 2020-2024-2029 + Begroting 2020

Kernopdracht is en blijft het tijdig voldoen aan de KRW-doelstellingen en aan de Limburgse effluentnormen. Daarnaast heeft Waterschap Limburg middels de opdracht aan WBL van 4-10-2018 uitwerking gegeven aan het document "Toekomstvisie waterzuiveren en waterketen 2030" (welk document op 13-9-2017 is vastgesteld door het algemeen bestuur WL).

De in de opdracht aangegeven speerpunten en doelen zijn meegenomen in de onderstaande uitgangspunten.

Strategische doelstelling: Schoon en ecologisch gezond water

Thema: Kwaliteitsdoelstelling zuiveren

Vanuit dit thema willen we bereiken dat uitvoering wordt gegeven aan:

- de KRW-doelstellingen overeenkomstig de effluentnormen van Besluit Kwaliteitseisen Monitoring Water (BKMW 2015) zoals bij brief van 18-11-2014 (2014.01104) kenbaar gemaakt aan het WBL, met inbegrip van de volgende wijzigingen in de KRW-normen en ingangsdata:
 - o rwzi Weert: in overleg met Rijkswaterstaat is middels maatwerkvoorschrift een hogere grenswaarde voor totaal fosfor en totaal stikstof toegestaan tot 1-10-2019 (brief 8-2-2017, kenmerk 2017.00096);
 - o rwzi Simpelveld: wordt op basis van de huidige inzichten juli 2021 gesloten en aangesloten op rwzi Wijlre;
- het effluentbeleid van WL en aan de aanvullende effluentnormen vanuit het door WL op te stellen watersysteemkader.
- implementatie van het beleid afnameverplichting: concretiseren afspraken met gemeenten vóór 2020
- de aanpak van medicijnresten vanuit het streefbeeld Waterkwaliteit (zie opdracht WL met referentie 2018-D143065).
- de aanpak van microverontreinigingen op basis van het door WL op te stellen watersysteemkader (maatwerk per rwzi).

Thema: Ontwikkelen en toepassen van innovaties

Middels onderzoek naar en het zo mogelijk toepassen van efficiëntere technieken en/of innovaties voldoen aan de huidige alsook aan de toekomstige kwaliteitsnormen voor schoon en ecologisch gezond water.

Overeenkomstig de opdracht van WL wordt bij de plannen aan duurzaamheid en innovatie een prominente rol gegeven.

Strategische doelstelling: Vergroten Duurzaamheid

Thema: Energieneutraal werken binnen WBL

- Uitvoering geven aan de MeerJarenAfspraak (MJA), het Klimaatakkoord en het SER Energieakkoord, gebaseerd op een drietal pijlers: energie, adaptatie en duurzaamheid. In deze convenanten zijn de klimaatambities van het waterschap in samenhang gebracht en verankerd.

De belangrijkste ambities van het klimaatakkoord tussen Unie van Waterschappen en Rijk omvatten:

 - o 30% energie-efficiënter en zuiniger werken tussen 2005 en 2020: de waterschappen en ook het WBL zijn in 2008 toegetreden tot de MJA met als doelstelling om gemiddeld per jaar 2% energie-efficiënter en zuiniger te werken. WBL geeft hieraan invulling door bij vervangingsinvesteringen en renovatieprojecten te zoeken naar het toepassen van energiezuinigere apparatuur en machines en bij de technologische proceskeuzes rekening te houden met energiezuinige alternatieven zoals de Nereda-technologie. Het voortdurend zoeken naar innovatieve, energiezuinigere processen ondersteunt deze acties;
 - o 40% van het eigen energieverbruik zelf duurzaam opwekken in 2020 (zelfvoorzienend): hieraan geeft WBL invulling door voortdurend te zoeken naar haalbare projecten met betrekking tot slibgistingen (incl. voorbehandeling zoals slibdesintegratie) en duurzame energieopwekking (zon, wind, water);
 - o 30% minder uitstoot van broeikasgas tussen 1990 en 2020: dit is een gevolg van de verlaging van het energieverbruik (hogere efficiency) en van de duurzame eigen energieopwekking.
 - o 100% duurzame inkoop van energie.
- Het doel 100% energieneutraal in 2025 conform de afspraak in de Green Deal Energie. Het Algemeen Bestuur heeft de ambitie om dit doel te bereiken door een duurzamere bedrijfsvoering met lagere kosten voor de Limburgse burger. Dat betekent dat WBL de totale hoeveelheid energie die nodig is voor (met name) de zuiveringsprocessen en het

transporteren van het afvalwater zelf duurzaam wil opwekken en daarvoor dus niet meer afhankelijk is van de inkoop van energie.

Thema: Energieneutraal werken binnen de (afval)waterketen [Wat willen we bereiken]

Energieneutraal werken in de (afval)waterketen vraagt om het (op termijn) benutten van de energiepotentie in het geloosde afvalwater en tevens om efficiënter energieverbruik in transport van afvalwater.

Daartoe wordt onderzoek verricht naar en maximaal ingezet op mogelijkheden om energie terug te winnen uit afvalwater of via restproducten vrijkomend uit het zuiveringsproces.

Thema: Hergebruik van grondstoffen [Wat willen we bereiken]

- Het doel grondstoffenhergebruik komt voort uit de sectorafspraken grondstoffenakkoord. De ambitie is onderscheidend te zijn in de branche en een vooraanstaande positie in nemen binnen de waterschappen als het gaat om het terugwinnen van grondstoffen.
- Ingezet wordt op de landelijk gedefinieerde top 5 (fosfor, cellulose, ALE, bio-plastics, biomassa).
- Komende 5 jaar bijdragen aan landelijke onderzoeken en experimenten en opstarten pilot (kader is dat de pilot moet bijdragen aan watersysteemdooelstellingen).
- Participatie aan het ALE-demonstratie project in Epe. Het doel is de extractie/productie van ALE als grondstof uit de Nereda slibkorrel te optimaliseren en een batch te creëren die groot genoeg is om vermarkting van ALE op te zetten en met marktpartijen een markt te creëren.

Thema: Klimaatbestendig [Wat willen we bereiken]

- Effluentgebruik/droogtebestrijding:
 - o onderzoeken mogelijkheden hoe effluent kan worden ingezet bij droogte op basis van watersysteemkader (bijdragen aan een structurele bestrijding van watertekorten);
 - o doelmatige inzet van gezuiverd water voor ecosysteem, bedrijven, land- en (glas)tuinbouw;
 - o zodanig inrichten van terreinen en processen dat de effecten van de klimaatverandering (droogte, wateroverlast, waterkwaliteit) opgevangen worden.
- Klimaatneutraal:
 - o uitvoeren van een haalbaarheidsstudie waaruit blijkt of WBL klimaatneutraal kan opereren, en zo ja, onder welke voorwaarden.
 - o doel: klimaatneutraal op lange termijn (2050) en terugbrengen van CO2 emissie zuiveringsproces naar NUL.
 - o Onder klimaatneutraal valt ook het terugdringen van gebruik van chemicaliën WBL-breed; daartoe blijft met betrekking tot de Barometer duurzaam terreinbeheer de waardering "goud" het streven.

Strategische doelstelling: Vergroten Maatschappelijke Waarde

Thema: Kostenontwikkeling WBL

- Kader stellend voor de Meerjarenraming is het landelijk Bestuursakkoord Water (BAW, april 2011), incl. aanvullende afspraken BAW oktober 2018, waarin is vastgelegd dat partijen (waterschappen, gemeenten, drinkwaterbedrijven) gezamenlijk streven naar een doelmatigheidswinst die oploopt tot jaarlijks € 750 mln in 2020, waarbij het aandeel van waterschappen en gemeenten € 380 mln bedraagt en het onderdeel zuiveringen sec € 100 mln.
- Ter beoordeling van de ontwikkeling van de netto kosten op langere termijn, wordt voor het WBL de scope van een beoordelingsperiode van 10 jaar aangehouden.
- Het investeringsniveau voor de planperiode is excl. investeringen die zichzelf terugverdienen. Het accorderen van dit soort investeringen zal steeds leiden tot een verhoging van het investeringsvolume:
 - o voor innovatieve investeringen geldt een terugverdiëntijd van 7 tot 8 jaar
 - o voor duurzaamheidsinvesteringen geldt een terugverdiëntijd van 15 jaar.
 Hieraan ligt steeds een sluitende businesscase resp. een positieve value case ten grondslag.
- Bij de beoordeling van de Meerjarenraming + Begroting is de ontwikkeling van de netto kosten leidend. De inzet van formatie is een middel om het geformuleerde doel te bereiken; in deze zin kan een toename van de formatie dienstbaar zijn aan een verlaging van de netto kosten.

- Zuiveringsconcept Verdygo is het uitgangspunt bij alle bouw en renovaties in het stelsel en zuiveringen. Het concept Verdygo is in 2030 bij 75% van onze zuiveringen geïntroduceerd en bij tenminste 2 zuiveringen integraal en volledig uitgevoerd.
- Op basis van een evaluatie van de slibstrategie heeft het Algemeen Bestuur 31 mei 2017 besloten om de slibdroger Susteren open te houden en de afzet van slibkorrels te continueren met 5 tot 10 jaar (tot maximaal 1 juli 2028).
- Ten aanzien van de rekenkundige uitgangspunten worden de volgende aannames gehanteerd. Deze rekenkundige uitgangspunten zijn ambtelijk afgestemd met Waterschap Limburg.

	2020	2021	2022	2023	2024
Inflatie (excl. energie)	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Salaris + sociale lasten	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Rente lang	2,25%	2,75%	3,00%	3,50%	4,00%
Rente kort	0,30%	0,50%	0,70%	0,90%	1,10%

Thema: Kostenontwikkeling (afval)waterketen

- Kader stellend voor dit thema is:
 - o het landelijk vastgestelde Bestuursakkoord Water, waarin is vastgelegd dat partijen (waterschappen, gemeenten, drinkwaterbedrijven) gezamenlijk streven naar een doelmatigheidswinst die oploopt tot jaarlijks € 750 mln in 2020, waarbij het aandeel van waterschappen en gemeenten € 380 mln bedraagt;
 - o de gezamenlijke visie 'Waardevol groeien, de Limburgse visie op samenwerken in de waterketen'.
- Op basis van een Limburg brede verkenning is gekozen voor optimaal gebruik maken van de bestaande samenwerkingsmogelijkheden, waarbij het bereiken van synergievoordeel op korte termijn de leidraad vormt. Daarnaast willen Waterschap Limburg én Waterschapsbedrijf Limburg intensief betrokken blijven bij de verdere uitwerking van de mogelijkheden voor samenwerking in de waterketen.
- Op 22 augustus 2018 is een samenwerkingsovereenkomst tussen Waterleiding Maatschappij Limburg en WBL afgesloten met als insteek intensivering van de onderlinge samenwerking.

Thema: Samenwerking in de gouden driehoek

- WBL wil samenwerken waar door partijen over en weer meerwaarde wordt geboden onder het motto co-creatie: met en voor de omgeving. Samenwerking actief opzoeken met ketenpartners (regionaal en boven regionaal), bedrijfsleven, kennisinstututen en particuliere initiatieven. Het MKB bieden wij een podium om nieuwe ontwikkelingen in de praktijk te onderzoeken en te testen.
- Het WBL zet externe communicatie in daar waar deze ondersteunend is aan de samenwerkingsrelatie met Onderwijs, Overheid en Ondernemingen. Gericht wordt op een externe positionering van het WBL die aanzuigend werkt voor het binnenhalen van innovatieve ontwikkelingen, het bieden van een onderzoekspodium voor bedrijven en werven van jong talent, waarmee de performance van WBL (kwaliteit omhoog, kosten omlaag) kan worden verbeterd.
- Met betrekking tot kleinschalige zuivering worden initiatieven van derden ondersteund, indien dit kansen biedt voor een betere waterkwaliteit en/of maatschappelijke meerwaarde.
- Als vertrekpunt voor de modulaire bouw volgens het Verdygo-concept geldt de door het Algemeen Bestuur vastgestelde bestuurlijke randvoorwaarde dat innovaties pas worden toegepast als sprake is van een gecalculeerd risico. Eventuele risico's worden gespreid door samenwerking te zoeken met sterke partners (ondernemingen, overheden, onderwijs).

Randvoorwaardelijk: Kritische succesfactorenKSF: de Organisatie (incl. de bedrijfsvoeringprocessen)

- Het WBL heeft als ambitie te groeien naar een High Performance organisatie (HPO). Een dergelijke organisatie onderscheidt zich gedurende een aaneengesloten periode van minimaal 5 jaar in haar branche op financiële en niet-financiële prestaties. Het WBL wil dit bereiken door creativiteit, inventiviteit en hoge performance.
- De beste werkomgeving wordt geboden aan management en medewerkers, die het fundamentele verschil willen maken in de samenleving en ecosysteem door zoveel mogelijk uit water te halen en gezuiverd water en het residu de beste en waar mogelijk een nieuwe bestemming te geven.
- De gemiddelde leeftijd van de medewerkers in de WBL organisatie is bijna 48 jaar. Gelet op het gegeven dat circa 20% van het personeel binnen nu en 10 jaar met pensioen gaat, is duurzaam doorwerken voor ouderen (bestuurlijk vastgesteld generatiepact) in combinatie met verjonging van personeel een noodzakelijk speerpunt. Tijdig anticiperen op de uitstroom door nieuwe jonge talenten te werven en te binden aan de organisatie is van groot belang om de gewenste kwaliteit van dienstverlening c.q. continuïteit van de bedrijfsvoering te kunnen borgen.
- In 2018 is Operatie Waterkracht gestart, met als doel om onder andere de slagkracht en de executiekracht van de organisatie te vergroten. Vanuit de insteek om procesgericht werken beter te faciliteren, is het organigram en het functiehuis gewijzigd. Naar verwachting is de organisatie zo beter geoccupeerd om invulling te geven aan de toekomstige uitdagingen en ambities.

KSF: de Bedrijfsmiddelen

- Asset management wordt ingezet als middel om een kwaliteitsslag te maken, om beter te kunnen inspelen op een in toenemende mate veranderende omgeving: rwzi's worden modulair gebouwd om in te spelen op veranderde omstandigheden (niet meer voor lange termijn); inzichten op grond van technologische ontwikkelingen wijzigen sneller dan in het verleden en maken het noodzakelijk om op basis van diepgaander inzicht in de eigen assets flexibeler te kunnen sturen en te kunnen anticiperen op wijzigende omgevingsfactoren.
- Jaarlijks beoordelen van de assets voorafgaande aan het opstellen van het investeringsprogramma ten behoeve van de meerjarenraming, vanuit het streven te komen tot verlaging van de kosten door de bestaande installaties langer resp. zo lang mogelijk in bedrijf te houden, tegen de gewenste functionaliteit.
- IT-middelen worden zodanig ingezet dat onze medewerkers tijd, locatie en device onafhankelijk kunnen werken en de benodigde geautomatiseerde toepassingen kunnen gebruiken voor het invoeren en raadplegen van gegevens alsook voor het aansturen van operationele systemen, de zogenaamde nieuwe werkplek (DNW). ICT is het middel dat stimuleert om onze werkprocessen efficiënt en effectief te laten verlopen en op elkaar zijn afgestemd en zorgt dat deze processen niet persoonsafhankelijk zijn.
- Toepassing van IT en big data is van essentieel belang om stappen te kunnen zetten in (verbeteren van) de bedrijfsvoering, verlagen van de kosten en ondersteunen van innovaties. Relevant voorbeeld is het verder toepassen en uitrollen van de centrale regiekamer voor partners in de waterketen.